

הוכן ע"י סוכל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

daf@dafyomi.co.il (אחה"צ) 6515004

מנחות דף עז.

מהו היחס וההקבלה בין המדות הירושלמיות הגדולות בשישית, למדות המדבריות?

ירושלמיות	מדבריות	
5 סאין	6 סאין שהם 2 איפות	סאה:
30 קבין ²	עשרים עשרון ¹	קבין ועשרונות

כיצד ומתי היתה ההוספה על המטבעות? [תוד"ה והשקל].

וכיצד	מתי?	לר"ת
הוסיפו רק על מנה קודש	בימי יחזקאל	הוספה א' ³
הוסיפו על הסלע שתות	בימי חכמים	הוספה ב' ⁴
הוסיפו על הסלע שתות	בימי יחזקאל	לעוד יש לומר בתוס' ⁵

מנחות דף עז:

האם בתרומת לחמי תודה ובקמיצת מנחה צריך לדיננים דלהלן? [תוד"ה והקריב].

נגיעה	צירוף כלי	מוקף	בלחמי תודה
לא צריך	לרש"י: צריך לתוס': לא צריך	צריך	
איבעיא	צריך	צריך	בקמיצת מנחה

¹ כלומר, במדבר היו מחלקים את האיפה (שהיא ג' סאין), לעשרה עשרונות, וא"כ נמצא שבשש סאין מדבריות [שמהם באה התודה] יש עשרים עשרונות, עשר חמץ שהיו עושים מהם עשר חלות, ועשר למצה שהיו עושים מהם שלושים חלות [חלות מצה, רקיקין, רבוכה - חלוטה ברותחין], נמצא שכל חלה מחלות המצה היתה שליש עשרון.

² במדות ירושלמיות מחלקים לכל סאה לששה קבין, נמצא שבחמש סאין גדולות ירושלמיות שהיתה באה מהם התודה היו שלשים קבין, חמש עשרה מהם היו עושים עשר חלות חמץ - קב וחצי לחלה, ומחמש עשרה היו עושים שלשים חלות מצה, לכל מין חמש קבין, חצי קב לחלה.

³ הוקשה לתוס' דהיכי קאמר קרא שהשקל עשרים גרה, והלא הגרה היא מעה, וקי"ל שהשקל שהוא סלע הוא ד' דינרים, ובדינר יש ו' מעין, וא"כ בשקל יש כ"ד גרה. ותירץ ר"ת, דפעמיים הוסיפו, הוספה אחת בימי יחזקאל ואז הוסיפו רק על המנה של קודש ולא על שאר סוגי המטבעות. ומאותו זמן [עד שהוסיפו שוב] במקום שמנה של קודש היה חמשים סלעים כפול משל חול, עשאוהו ששים שקלים (יותר מכפול).

⁴ אח"כ בימי החכמים עשו עוד הוספה לסלע, שהיה עד עתה הסלע עשרים גרה ועשאוהו של כ"ד גרה, ואז ממילא נוסף שתות לכל המטבעות הגדולים יותר, ומנה של חול שהוא כ"ה סלעים נעשה כאילו הוא שלשים סלעים (ישנים). ועתה החזירו את המנה של קודש להיות שוה חמשים סלעים כפול משל חול, רק שהחמשים סלעים החדשים הם שוים כמו ששים ישנים. [דכיון שיש בכל סלע כ"ד גרה, כשנכפול זאת בחמשים סלעים שזה שווי המנה, נמצא שיש במנה 1200 גרה, וכן הוא בששים סלעים הישנים, שבכל סלע היה עשרים גרה, וכשנכפול עשרים בששים יעלה 1200 גרה].

⁵ ס"ל שהיתה רק הוספה אחת בימי יחזקאל, ולעולם היה מנה של קודש כפול משל חול [ולא כפי ר"ת שהיה זמן שמנה של קודש היה קצת יותר מכפול]. וכשהוסיפו על הסלעים מכו' גרה לסלע לכ"ד, נמצא שהמנים בין של קודש ובין של חול כל אחד נוסף לו שתות. אלא שיחזקאל נתן את המנין של המנה של קודש, בסלעים הישנים, להיות ומדות אלו היו מצויות בימיו, ולכן אמר שהמנה ששים סלעים.